

BOTVIDSBYGDEN

ORGAN FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE

Hällristning vid Slagsta

Kuddali Hansson - Angermåland
som arbetar för Riksstikvarie-
ämbedet i Botkyrka tillade man-
dagen den 13 sept. dagens arkeo-
logiska sensation en hällristning
vid Slagsta. 1971

Ristningen omfattar skepp,
hiertfigurer och 100-talet skäl-
gropar.

Det nya fyndet överträffar
vida Jalemaristningen i omfång
och står i en klass för sig.
Antikvarie David Damell hoppas
att det så småningom skall bli
möjligt att stilistiskt analyse-
ra ristningen och fastslå var i
bronsålderns tidsschema den hör
hemma. På ett par av båtarna
finns S-formade stävar med en av-
slutning i form av ett djurhuvud.
Liknande stävar finns på häll-
ristningar i Enköpingsområdet.
Även om båttypen i sina huvuddrag
är likartade över hela Skandina-
vien kan sådana detaljer bidra
till en noggrannare klassifice-
ring.

Under djurgruppen finns på
ristningen ett mycket stort antal
runda fördjupningar, s. k. skålgro-
par. De är också kända från många
andra hällristningar. Skålgropar-
na har samband med en fruktbär-
etskult och särskilt har också
farkosterna haft sin uppgift i
riten.

G.M.

Vi ha glädjen att hälsa
följande nya medlemmar
välkomna i vårt gille.

Bertil Dahlby, Tumba
Christina Furuliden "
Ann-Mari Teonbeck Tullinge
Harry Wranbeck, "

Inom Botkyrka Hembygds-
gille är tilltalsordet Du.

Torparmiddag och Torparglädje i torpet Slätten d. 24-7.

Mat.
Det säll i potatis, färskt rågröd
o smör, öl o dricka Rågmjölsgröt o
med krösen o mjölk, säll i olika
former Kaffe med hembakta bullar

För att uppmuntra dem som deltag-
gat i uppbyggnaden av torpet hade
8 av Gilllets medlemmar, Sandins o
Blombergs gått i spetsen för att
ordna en middag på torpet, men det
skulle vara en riktig gammaldags
torparmiddag, som det också blev.

I tidiga morgonstund hade två sett
fy i den stora baksalen i torpet
och gräddade vid lågen värme närli-
ge rågkakor. Emmy svarade för att
rågmjölsgröten blev färdig.

Clockan 12 stod det stora slaffbordet
dukat i köket med prunkande prästkrä-
gar, vinotej, kiöver och förgätmigej.

Gästerna började komma. Det var
Gunnar Johanssons i Tumba och Malm-
xvistsens på Malmgården, det var Erik
Hagdal i Tullinge och David Karlsson
i Tumba och Sterlinds i Uttran, för-
hindrade att närvara var Berge i
Bromma och Stenbäcks i Huddinge.

En del gäster hade enl gammal ord-
förning med sig i knyta.

Efter att ha bekantat sig med var-
andra ute på gården fylkades man nu
kring middagsbordet, som såg mycket
inbjudande ut. Georg som älderman
fick i uppdrag att å värdskapet väg-
nar belee välkomna. Vid borden på ett
man befann sig 100 år tillbaka i ti-
den lat man sig anrättningen väl smaka.

Man enades om att det var länge se-
dan man åt någont så g. t. Några
tänkske var lite ovann vid rågmjölsg-
röten men hade det funnits ett fat
gott till så hade det säkerligen gått
åt.

Ett särskilt tack riktades till
muraren Stig Sterlind som murat spi-
sen i torpet Slätten och eldstaden
i smedjan. Han erhöi också diplom
för sitt arbete.

Georg spelade därefter några gamla
låtar på munspel. t. ex. För längst
ner i viken där ången står grön,
En Smålandsvisan "En visa vill jag
sjunga Korperaleen Kanon m. li

Middagen avslutades med kaffe och
hembakta bullar kring det runda bor-
det på gården och glada torparhisto-
rier sättnades inte heller.

Det blev en strålände julkväll
på torpet som vi sent skall glömma.

Deltagare.

BIDRAG till Botvidsbygden skall vara
inlämnade till red. senast den 1 nov.

Redaktion: Georg Malmqvist, Domherre-
stigen 2 T4600 Tullinge.
Tel. 08-7791711.

Från Arbetsfältet

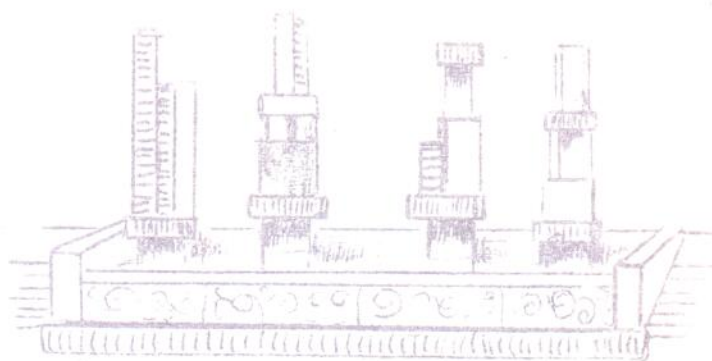
Föglprogrammet '71

- Sö. 26/9 ORIENTERING 12 st. anmälda. Arr. Vasa Ungdomsring. Plats: Brantbrink i Pullinge.
- On. 29/9 AURS I GAMMALDANS. 10 onsdagar i följd i Fyren, Störvreten, Tumba, Kl. 19.00. Sol. A. avg. 30 kr.
- Fr. 3/10 FOLKDANSÖVNINGEN inställd.
- Lö. 9/10 FOLKDANSRÄFF för lag från Jödermanland, Dalarna, och Västmanland. Lokal Klockargården, Huddinge. (Se sep. inbjudan.)
- Sö. 10/10 Junioridag - SPORTDAG för juniorer och föräldrar. Antagl. i Paradiset.
- Sö. 24/10 SIMMING. Åresbovsbadet. Arr. Kedjan.
- Sö. 14/11 PROMENADORIENTERING på Solåter. Arr. Distrikets sportsektion.
- Sö. 5/12 JULMARANAD.
- Sö. 12/12 Luciafest för Botkyrkas och Grödinges pensionärer.
- Fr. 31/12 NYÅRSVAKA enligt tradition.

Om Du vill fråga om något står Ingrid till tjänst. Ring 477807.

SPELMANSLAGET har övningar den tredje söndagen i varje månad Kl. 13.00. på Lagen.

FOLKDANSLAGET har övningar på Lagen, fredagar kl. 19.30

TIDSKÄLLAN

Konstnären Stefan Thorens skulptur
De fyra årstiderna
i fontän

Invigdes på Tumba torg
den 23 augusti 1971.

Det blev en folcfest av stora mått ca 3000 besökare
Hembygdsföreningens spelmannslag inledde med folkmusik.

Kommunalstyrelsens ordf. Erik Nilsson höll invigningstal och hälsade alla välkomna till torget.

Så följde vacker körsång.

Nästa programpunkt var Folkklustspelet Stärgårdsflirt med Lisse Alandh, Stig Johansson, Bellan Roos, Sune Wangs, Wille Schmidt m. fl.

Botkyrka Hembygdsförenings folkdanslag uppvisade här efter flera danser. Festtalet hölls av författaren

Per Wästberg som avslutade med att förklara Tidskällan invigd under det att källans vattenfall började brusas. under livliga aplåder för konstnären Stefan Thoren och hans verk.

Programmet fortsatte därefter med lekar och dans för ung och gammal till kl. 17.

-ooOoo-

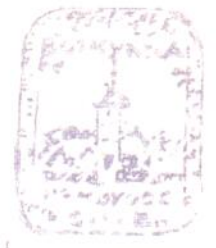

PARKERING VID TRÄDGÅRDSTORP

Nu kan Du parkera din bil utan olägenhet.

En önskedröm att få parkeringsplatsen i ordningställd har nu blivit uppfylld. Under sommaren 1971 har det hänt. På initiativ av Lennart Stenbäck "Att nu ska det ske" och som äreägare hade han möjligheterna i sin hand med grävska och lastbil etc. och alla villiga medhjälpare i Gille: som Berndt, Nisse, Helge och Alexis.

Ett varmt tack skall Ni ha

Livat på terpet

var devisen för för Botkyrka Hembygds-gilles hembygdsdag på Trädgårdstorp den 23 maj.

Vädret kanske icke var vad man hade önskat sig. Körabärsträden stod i blom och det rådde feststämning i torpen. Huddinge- och Grödinge Hembygdsföreningar hade inbjudits.

Hembygdsdagen inleddes med att Gillets nybildade spelmannslag framförde "Botkyrkalåten".

Kommunalstyrelsens ordförande Erik Nilsson och flera andra representanter från kommunen hade infunnit sig.

Alla hälsades välkomna av Gillets ordförande Lars Ax.

Därpå uppträdde folkdanslaget flera trevliga danser bl a Skördedansen som blev mycket uppskattad.

Den stora höjdpunkten på dagens program var invigningen av smedjan, till vilken man har fått hundratalet fullt användbara verktyg från ett torp vid Tullgarn.

Tal hölls av Gillets förste ledersledamot 91-åriga Erik Castrén som berättade om smidets historia ända från romartiden och framåt varefter han öppnade smedjan för allmänt beskådande.

Alexis Blomberg visade smedjan i funktion bland annat hur man tillverkar en spik. Om hur smedjan kommit till finns att läsa i föregående nummer av Petvidsbygden.

Deltagarna fick också se hur man gjordes handgjort papper förr i världen. Det var Georg Anzelius och hans gamle elev Per Axel Olsson, båda från Tumba Pappersbruk. Det färdiggjorda papperet som är mycket värdefullt delades också ut till intresserade åskådare.

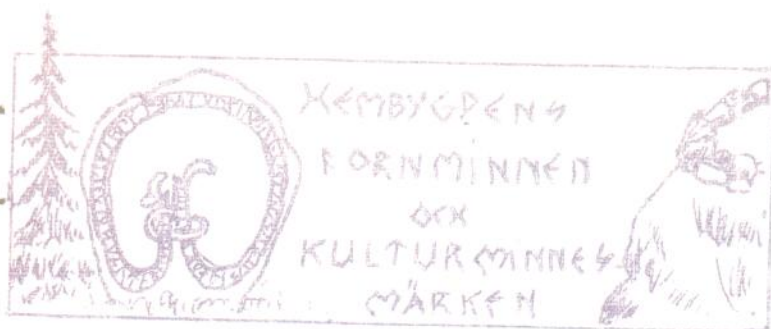
För första gången användes en gammal träsvarv som för 10 år sedan skänktes till Gillet av Karl A. Johanson i Tullinge. Svarven sköttes med den åran av Nils Söderberg som svarvade trevliga ljusstakar.

I Trädgårdstorpets trädade Anna Holmkvist ull, Viola Schultz sparn, Ingrid Söderberg knypplade och Inger Söderberg visade näversöm.

I torpet Slätten klippte Greta Malmkvist mattor och Ingegärd Lindström vävde mattor, Eva Sandin bakade rågröd i den stora brugnen och Nisse Sandin sållde färiska smörgåsar med ost på löpande band.

I den gamla kaffestugan visade Arne Lindström hur det gick till att plugga skor.

På Logen serverades kaffe med hembakat bröd till tonerna av spelmannens glada låtar.

HANDELSORT VID BRONSÅLDERSBY?

Har Hallunda liksom Helgö och Björkö varit en handelsort? för ca 3000 år sedan?

De omfattande arkeologiska undersökningar i Norra Botkyrka som pågått sedan 1967 tyder på en sådan teori. Här har enl. arkeologerna varit en by med bostäder, här har man också hittat fynd av keramik från Polen och Östra Karelens samt 100-talet sädesavtryck som ännu inte är artebestämda.

Intill byn har man också funnit det 3000-åriga Bronsgjuteriet med sina 9 ugnar vars motsvarighet man ännu ej funnit i Europa.

Hallunda utgrävningarna kommer helt att förändra vår syn på bronsålderns människor säger ledaren för utgrävningarna Hållie Jansson.

Tidigare trodde man att människorna under perioden 300 f.Kr. - 400 f.Kr. inte var så fast bosatta.

Men boplatserna i Hallunda har varit i flera hundra år och man har brukat stadigt byggda hus.

Här har man också förstått sig på att terrassera marken precis som på Helgö men betydligt tidigare.

G.M.

Bronsgjuten från Hallunda.

SKÖSTALL

ÄR TRÄDGÅRDSTORPS SENASTE FÖRVARV

Stallet är en gåva av förvaltarens på Kiholms gård i Södermanland och förmedlad genom Alexis Blomberg.

Den 1 juli hämtades stallet i Kiholm pr lastbil av Lennart Stenbäck, Alexis Blomberg och David Karlsson.

Stallet är nu försett med tak och placerad omedelbart n.o. om smedjan.

Vad menas med ett skostall?

Det hör numera till en svunnen tid då oxar användes som dragare i vårt land.

Dessa måste då liksom hästarna skos. Det var betydligt mycket svårare att sko en ox än en häst, därför användes skostall en slags "tvångströja" där oxen hissades upp i en matta, benen bands fast med böjda knän och huvudet genom ett ställbart hål på stallets gavel. Oxen kunde således ej se vad som hände honom i stallet.

Klövarna kunde alltså klippas och skos utan smärta för oxen.

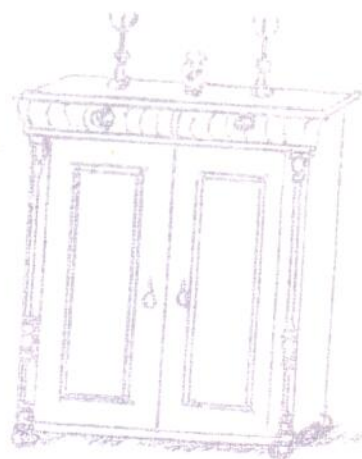
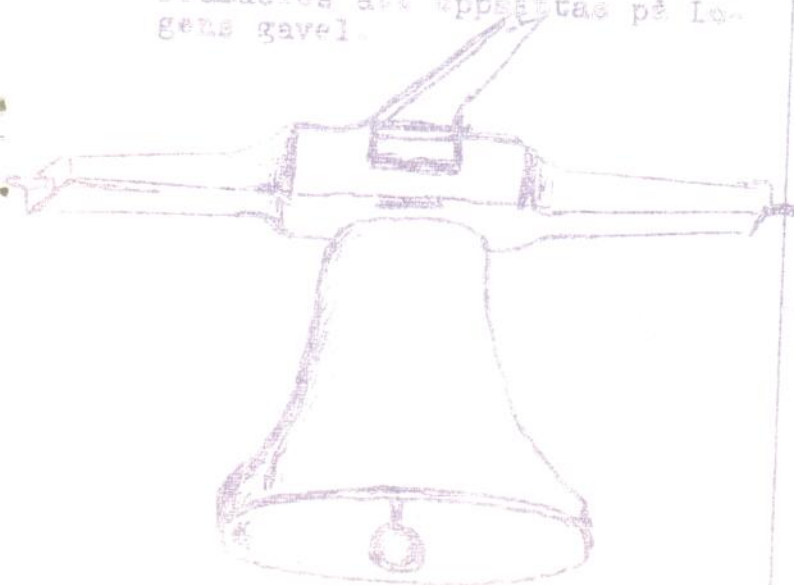
Gåvor:

HOVSLAGERIVERKTYG

skänkta och tillver-
kade Valdemar
Karlsson
Tumba.

VÄLLINGKLOCKA av järn,
Gåva av Alexis Blomberg.
Härstammar troligen från en
gård i Sorunda. Klockan kommer
framländas att uppsättas på lo-
gens gavel.

Vitlackerad skänk, gåva av David
Karlsson. Skänken är placerad på
torpet Slätten och användes t v
som arkivskåp.

Myntsamling, inalles
19 mynt från 16-17-
och 1800-talen.

Mynten är hittade dels
på Rikstens och dels på
Tullinge marker av Gunnar Sjöblom
som också har skänkt samlingen till
Gilletts museum.

NYA BILDER TILL BILDARKIVET

Fotografen och ägaren
till det gamla torpet Kästadal
Erafrid Bogstedt har skänkt en unik
samling bilder 25 st. Bilder ur det
degliga livet på torpet sedan år
1931 då Bogstedts föräldrar flytta-
de in där. De äro nu borta, modern
Augusta dog 1953 och fadern Oscar
Vilhelm Bogstedt 1967. Sonen Erafrid
som är mycket intresserad av gammalt
och fornt har restaurerat torpet på
ett hedrande sätt och kan nu räknas
som en sevärdhet i vår bygd.

GAMMAL SPICKBAJONETT

Gåva till museet av Valdemar Karlsson

TILL ALLA SOM JKÄNT DESSA GÅVOR
TILL HEMBYGDSMUSEET FRAMBÄRES
HÄRMED ETT VARMT OCH INNTERLIGT TACK.

Styrelsen.